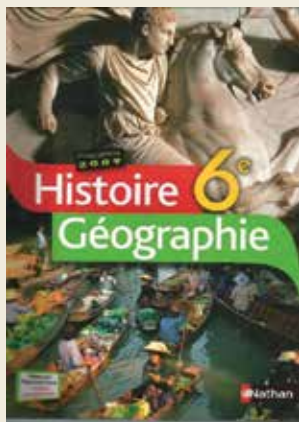

HISTOIRE 6^E GEOGRAPHIE,

Programme 2009, Paris, Nathan, 2009, 320 strani

Francoski učbeniki v osnovni šoli vključujejo dva predmeta, in sicer vedno zgodovino in geografijo skupaj. Tudi učbenik Zgodovina in geografija za 6. razred (starost 11–12 let) je sestavljen tako, da je prva polovica namenjena predmetu zgodovina, druga pa predmetu geografija. Učbenik je napisalo kar 14 avtorjev, od tega 3 visoko-

šolski učitelji, 4 gimnazijski učitelji in 7 osnovnošolskih učiteljev zgodovine in geografije. V prispevku bomo opisali in ocenili le polovico učbenika, ki se nanaša za zgodovino in obsega 175 strani.

V šolskem letu 2009/2010 se je začel uporabljati učbenik za posodobljeni program. Njegova vsebina je razdeljena na 6 sklopov, ravno tako kot zahteva učni načrt za zgodovino v tem razredu: Stari vzhod; Grška družba (začetki Grčije, Atene, Aleksander Veliki); Rim (začetki republike, imperij); Začetki judaizma in krščanstva; Krščanski imperiji v srednjem veku (Bizantinsko cesarstvo, cesarstvo Karla Velikega) in Pogledi na oddaljeni svet (Kitajska, Indija). Učni načrt poudarja velik pomen umetnostne zgodovine pri preučevanju velikih civilizacij od 3000 pr. Kr. do 8. stoletja po Kr. in predlaga, da učenci uporabljajo enostavne arheološke in ikonografske vire ter odlomke pisnih virov (iz arhitekture, slikarstva, mozaikov, keramike, kiparstva ali literature), se naučijo spraševati vir in vzpostaviti povezavo vira z učbeniškim besedilom. Pri tem vadijo v krajših ustnih in pisnih opisih (Programmes de l'enseignement d'histoire-géographie-éducation civique, Classe de sixième, ki je dostopen na: <http://www.education.gouv.fr/cid22116/mene0817481a.html> (dostop: 12. 12. 2013)).

Osrednji del vsebinske zasnove so poglavja, ki so razdeljena v teh šest sklopov. Sklopi imajo od enega do tri poglavja. Vsako poglavje je zasnovano podobno. Rubrike pa so: Uvod v poglavje, Odkrivanje (2–5 enot), Učna enota – ura (učbeniško besedilo z gradivom, razdeljeno v en ali dva dela), Vaje in Zgodovina skozi umetnost.

Zasnova je povsem drugačna od zasnove slovenskih učbenikov, ki ima le rubriko Učna enota s klasičnim učbeniškim besedilom z gradivom in rubriko Ponovitev.

V nadaljevanju predstavljamo vsako enoto posebej. Prva rubrika, Uvod v poglavje, vključuje ključno vprašanje tematike poglavja, zemljevid, da se učenci lahko orientirajo v prostoru, časovno shemo oz. časovni trak, da se lahko orientirajo časovno, in eno ali dve veliki fotografiji. Pomembno je, da so zemljevidi zelo veliki in z nazorno legendo, pri vsaki fotografiji pa so najpomembnejši podatki (npr. kaj prikazuje, kdo je avtor, kje se nahaja prikazani predmet ipd.). Npr. za poglavje Aleksander Veliki je velika fotografija sarkofaga iz 4. stol. pr. Kr. iz arheološkega muzeja v Istanbulu, ki prikazuje Aleksandra Velikega na konju (str. 65).

Druga rubrika, Odkrivanje, se nanaša na določeno tematiko in se začne s kratko predstavitvijo in problemskim uvodnim vprašanjem, sledijo viri z najpomembnejšimi podatki (avtor, čas, muzej idr.). V nadaljevanju so naloge, ki se nanašajo na določene vire in na razvijanje treh sposobnosti pri učencih (glede na učni načrt), in sicer naloga, ki se nanaša na čas in prostor; naloga, ki od učencev zahteva, da pojasnijo dogodek, in naloga, pri kateri se učenci učijo pisno ali ustno pripovedovati. Npr. za poglavje o Aleksandru Velikem je na začetku kratko pojasnilo, kdo je bil Aleksander Veliki, vprašanje pa je: Zakaj Aleksandra Velikega štejemo za enega največjih osvajalcev? Pri virih so skica falange in pisni odlomki iz življenja Aleksandra (avtor Plutarh). Vprašanja pa so: 1. Katera ozemlja je osvojil in v koliko letih?; 2. Kako je Aleksander postal kraj Azije?; Kateri so bili razlogi za ustavitev njegovih osvajanj?; Katero orožje je pripomoglo k zmagi vojakov?; 3. Kot vojak v Aleksandrovi vojski opiši del svoje ekspedicije v Azijo.

Tretja rubrika, Učna enota – ura, je podobna strukturi slovenskih učbenikov (na dveh straneh). Na začetku je vprašanje, ki spodbuja razmišljanje o učni vsebini. Nadaljuje se z učbeniškim besedilom, ki je s podnaslovi razdeljeno v tri razdelke. Pojmi so na kratko pojasnjeni v posebnem kotičku. Velik del pa zavzemajo fotografije oz. slike ali pisni odlomki, pri katerih so vprašanja. Npr. pri poglavju o Aleksandru Velikem je vprašanje: Kateri novi svet je Aleksander oblikoval z osvajanjem? Besedilo je razdeljeno v Spektakularna osvajanja in Helenistični imperij. Med viri so skica mesta Pergama, kovanec Aleksandra Velikega, dva Plutarhova odlomka o življenju Aleksandra ter slika kipca Aleksandra s konjem Bukefalom iz nacionalnega muzeja v Neaplju. Pojasnjena sta dva pojma: helenizem in falanga.

Četrta rubrika zajema Vprašanja oz. različne naloge za ponovitev vsebine poglavja (učenci pokažejo, da se znajo časovno ali prostorsko orientirati) in tudi za vadenje, npr. za opazovanje in opisovanje virov ali sestavljanje zgodb, opisov (npr. bibliografija Aleksandra Velikega ali Aristotela).

Zadnja rubrika je Zgodovina skozi umetnost, ki vsebuje eno ali dve umetniški deli, ki se nanaša (ta) na tematiko. Umetniško delo je opisano (avtor, čas nastanka, kje se nahaja danes, velikost idr.). Dodani so tehnični podatki o umetnini (npr. Kako nastane mozaik po korakih?; Kakšen material se je uporabil za umetnino?) in sklop vprašanj, ki je razdeljen v tri dele: prvi del se nanaša na čas nastanka umetnike (Ali je bil mozaik narejen v času bitke pri Isu?),

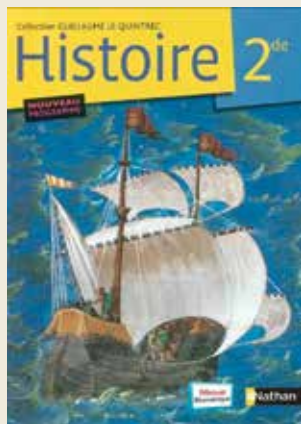
na opis umetniškega dela (Kdo so osebe na vozu?; Kakšen vtis zbuja?) ali vprašanja, ki povezujejo zgodovino in umetnostno zgodovino (Kako mozaik predstavlja Aleksandra Velikega?).

Z različnimi rubrikami in nalogami učbenik učence postopoma pripelje do znanja in sposobnosti, ki se navezujejo na pisno ali ustno komuniciranje ter preprosto preučevanje zgodovinskih virov že v osnovni šoli. Učbenik je na ogled na spletni strani založbe: <http://www.nathan.fr/histoiregeographie/> (dostop: 12. 12. 2013).

Dr. Danijela Trškan

HISTOIRE 2^{DE}

Nouveau programme 2010, Pariz, Nathan, 2010, 320 strani.

Založba Nathan je ena večjih francoskih založb, ki izdaja učbenike za zgodovino. Ker se je srednješolski program leta 2010 prenovil, predstavljamo didaktično-metodične novosti, ki jih prinašajo srednješolski učbeniki za zgodovino založbe Nathan. Za to založbo je značilno, da daje velik poudarek metodični zasnovi učbenikov

ter izboru učne vsebine in dodatnega gradiva. Učbenike vedno napiše več avtorjev. Učbenik, ki ga predstavljamo v nadaljevanju, je napisalo osem strokovnjakov, od katerih je sedem profesorjev v gimnazijah in en univerzitetni profesor zgodovine.

Učbeniki sledijo novemu učnemu načrtu iz leta 2010, ki postavlja v ospredje razvoj družbe, torej ne samo vloge moških, temveč tudi žensk v različnih obdobjih. Še bolj pa novi program poudarja kritično razmišljanje o različnih zgodovinskih virih s poudarkom na umetniških delih.

Predstavljeni učbenik obravnava evropsko zgodovino od 5. do srede 19. stoletja, kjer ni več v ospredju politična in

vojaška zgodovina, temveč razvoj demokracije (primer Atene), državnosti in imperijev (primer Rim), srednjeveškega krščanstva, ruralne družbe v srednjem veku, renesansa in znanstveno-tehnični razvoj v 16. in 17. stoletju. Konča pa se s francosko revolucijo in vlogo liberalnih in nacionalnih gibanj v prvi polovici 19. stoletja. Učbenik tako daje poudarek nastanku in razvoju sodobnih evropskih držav oz. Evrope, kar je novost pri vsebinski zasnovi učbenikov v Franciji.

Že prejšnji učbeniki založbe Nathan so bili metodično zelo sistematično strukturirani, saj je imel vsak sklop uvodni del (zemljevid za prostorsko orientacijo in kronološki pregled dogodkov za časovno orientacijo) in zaključni del (vsaj dve strani za ponavljanje najvažnejše vsebine poglavja, ki sta vsebovali krajši sintetični zapis poglavja, ključne besede, datume in osebnosti ter na koncu naloge za ponovitev učne vsebine poglavja). Sklopi so imeli eno do tri poglavja. Vsako poglavje se je začelo z uvodnim delom (ključna vprašanja, vsaj dva vira na tematiko, kronološka shema dogodkov in uvodna predstavitev poglavja), učbeniško besedilo je imelo tudi vire in posebno poglobljeno tematiko. Na koncu poglavja so bile naloge za ponovitev vsebine poglavja, posebne vaje za metodo dela z viri (zemljevid, fotografija, umetniška slika, karikatura, pisni vir ipd.) in naloge za pripravo na maturo. Takšno bogato strukturo je imel tudi predhodnik tega učbenika.

Prenovljeni učbenik za 2. razred t. i. gimnazij (15–16 let) je torej ohranil sistematično strukturo in velik format – A4. Uvodni del vsakega poglavja ima kazalo poglavij (vsak sklop ima od 1 do 3 poglavja) z umetniško sliko, ki prika-